

Jeg er gårdejer og har arbejdet med staldforsuring i ca. 10 år. Jeg var den 6., der købte et Staring staldforsuringsanlæg – og arbejder pt. med et halvautomatisk setup af staldforsuring med indbygget separation, som jeg kalder N-Keeper.

Udgangspunktet for mine kommentarer er, at Landdistriksprogrammet skal understøtte og motivere landbruget til at mindske udledningen af drivhusgasser. (lattergas, ammoniak og metan) Det er vigtigt, at så mange landbrug som muligt vælger en teknologi der tilbageholder 60 – 70 % fremfor "bare" at overholde en grænse på f.eks. 20 % for at overholde kravet i en Miljøtilladelse.

Endvidere giver full-line teknologien også et stort løft til dyrevelfærden og til staldpersonalet, idet udledningen også påvirker staldklimaet med de 60 – 70 % reduktion.

Fra Politisk hold er der også meget fokus på udledning af klimagasser – men også, at Danmark er gået for vidt med, at Danmark kan reducere vores udledning med 24 % inden 2020. Derfor har Eva Kjer forsøgt sig i EU, men i følge nedenstående er det indtil videre ikke lykkedes.

http://ec.europa.eu/danmark/presse/eu_dagens_aviser/2015/150716_da.htm

Ikke alene afviste miljøkommissær Vella miljø- og fødevarerminister Eva Kjer Hansens ønske om, at Danmark kunne ændre sin egen udmelding om en reduktion i udledningen af ammoniak frem mod 2020 på 24 procent, Europa-Parlamentets miljøudvalg lægger nu op til, at Danmark skal reducere mere og hurtigere.

Derfor er der "vistnok" også andre, der ønsker fuld fokus på at få nedbragt udledningen så hurtigt og effektivt som muligt – så lad det skinne igennem Landdistriksprogrammet.

Ud over at staldpersonale, dyrene i stalden og naturen har glæde af en effektiv miljøteknologi, kan årsagen til den megen fokus på klimagasser være / kan forklares med følgende udtalelse fra Peter Kai i Ingeniøren. Peter Kai er Forsker ved Institut for Biosystemteknologi ved Forskningscenter Foulum.

- Ammoniakdampe fra gylle er ansvarlig for 40 procent af luftforureningen i Danmark, men ved at hælde svovlsyre i gyllen, kan man barbere 60 procent af udledningen fra et almindeligt svinelandbrug.
- Når ammoniak fra gylle stiger op i atmosfæren, bliver en del af den efter få timer til partikler, som er skadelige for mennesker at indånde. For nylig afslørede en undersøgelse fra Center for Energy Environment and Health og Institut for Folkesundhed ved Århus Universitet, at 3.400 mennesker i Danmark hvert år dør for tidligt på grund af luftforurening. Rapporten viste også, at omkring 40 procent af luftforureningen i Danmark kom fra landbrug i form af ammoniakpartikler.
- »Gylleforsuring er den teknologi, der er mest effektiv i forhold til den samlede kæde,« siger han.
- Ifølge Peter Kais beregninger, så kan gylleforsuring nedbringe den samlede ammoniakudledning på et almindeligt landbrug med svin med 60 procent. Dermed vurderer han, at gylleforsuring har potentiale til at reducere landbrugets udledning af ammoniak betydeligt.
- Ammoniakpartiklerne i luften flyver vidt omkring, og mange af de partikler, som danskerne indånder i dag stammer fra landbrug i andre lande. I 2003 kom omkring halvdelen af ammoniakpartiklerne i luften over Danmark fra andre lande.

Endvidere beskriver følgende udsagn, hvor skadelige Metan og Lattergas er for naturen.

<http://infolink2003.elbo.dk/Naturvidenskab/dokumenter/doc/8553.pdf>

Effekten af metan og lattergas vurderes i forhold til effekten af kuldioxid i atmosfæren. For metan skønnes det, at effekten af 1 kg metan svarer til effekten af 23 kg kuldioxid, og 1 kg lattergas svarer til 296 kg kuldioxid. I vurderingen indgår gassernes levetid i atmosfæren, og hvor meget de bidrager til opvarmningen i den tid, de er i atmosfæren. Både metan og lattergas er altså meget kraftige drivhusgasser sammenlignet med kuldioxid.

I det følgende har jeg kopieret indholdet ind fra diverse afsnit og foreslået ændringer og tilføjelser med **blåt.**

4.2.13. 13. Øget ressourceeffektivitet og udnyttelse af potentialet i bioøkonomien (side 95)

Prioriteter/fokusområder

- 2A) Forbedring af alle landbrugs økonomiske resultater og lettelse af omstruktureringen og moderniseringen af bedrifter, navnlig med henblik på at øge markedsdeltagelsen og -orienteringen samt diversificeringen af landbruget
- 5A) Effektivitetsforbedringer i vandforbruget i landbruget
- 5B) Effektivitetsforbedringer i energiforbruget i landbruget og inden for forarbejdning af fødevarer
- 5C) Lettere levering og brug af vedvarende energikilder, biprodukter, affald og restprodukter og af andre nonfoodråmaterialer med henblik på bioøkonomien
- **5D) Reduktion af udledningen af drivhusgasser og ammoniak fra landbruget.**

Beskrivelse:

Med baggrund i fiberfraktionen fra gylleseparation, er der mulighed for at øge mængden af biogasmateriale fra landbrug, som ligger langt fra Biogasanlæg.

Formål:

At øge mængden af materiale med stort gaspotentiale til biogasanlæggene uden stor transportvolumen, så at der spares transport og dermed energi.

Øverst side 100

fokusområde 2A og ~~5A-B-C~~ **D**, tværgående innovation, miljø, klima.

Midten side 101

Forfølgelse af mål, EU-prioriteter og fokusområder for udvikling af landdistrikterne

Programmet skal finansiere indsatser for at forbedre rammevilkår for jordbruget og jordbrugets konkurrenceevne, forfølge miljø-, klima- og naturmålsætninger og målsætninger for landdistriktsudvikling. Programmet vil således forfølge alle de tre fællesskabsmål for landdistriktsudvikling jævnfør artikel 4 i forordning nr. 1305/2013 (tilknyttede EU fokusområder i parentes):

1. Landbrugets konkurrenceevne (1A-B, 2A)
2. Bæredygtig forvaltning af naturressourcer og klimatiltag (1A-B, 4A-C, ~~5A-B~~ **D E**)
3. En afbalanceret territorial udvikling af landdistrikternes økonomi, inklusive etablering af og fastholdelse af beskæftigelse (1A-B, 6B)

5.2.5.4.2. Kombination af og begrundelse for foranstaltninger om udvikling i landdistrikterne side 116

Dansk landbrug, herunder især husdyrproduktionen, står over for stadig stigende krav på natur- og miljøområdet samtidig med, at strukturudviklingen mod større produktionsenheder giver mere fokus på den enkelte bedrifts påvirkning af omgivelserne og skaber behov for investeringer i fysiske aktiver, der kan reducere belastningen af miljø, natur og naboer. Hvis dansk landbrug skal indfri fremtidens krav til bæredygtighed, skal der fremadrettet produceres mere for mindre. Der skal produceres ressourceeffektivt og uden at øge miljøbelastningen. For at imødegå disse udfordringer skal der investeres i ny miljøteknologi, hvilket kan sikre en fortsat optimering af produktionsprocesser og dermed sektorens konkurrenceevne under produktionsvilkår, hvor der tages stort hensyn til bl.a. miljø- og klimapåvirkninger og dyrevelfærd.

[For at motivere landmænd til at mindske deres udledning af diverse klimagasser, tilbyder Landdistriksprogrammet at støtte de landbrug, der vil investere i miljøteknologi, der reducerer udledningen med minimum 50 % på deres bedrift med tilhørende udspretningsareal.](#)

Desuden gives tilskud til ikke-produktive investeringer i projekter på kulstofrige lavbundsjord, som mindsker udledning af klimagasser og desuden reducerer nedbrydningen af jordens kulstofpulje.

Ovenstående afsnit kan relateres til 5.4 Oversigtstabel for interventionslogikken, ...side 125

T-DK08 Antal støttede ikke-produktive investeringer rettet mod reduktion af drivhusgas- og/eller ammoniakudledninger (Antal projekter)

380,00

Under punktet 8.2.2.2.

Dansk jordbrug, herunder især husdyrproduktionen, står over for stadig stigende krav til dyrevelfærd, miljø og klimahensyn i produktionen, mens investeringsniveauet har været faldende over en årrække. Den globale middelklasse forventes at stige fra knap 2 til næsten 5 milliarder i 2030, og det globale behov for fødevarer forventes at stige kraftigt frem imod 2050. Det betyder, at der i fremtiden i stigende grad vil blive efterspurgt fødevarer, i særlig grad kvalitetsfødevarer, samt ny teknologi til ressourceeffektivt og miljøforbedrende fødevarer- og landbrugsproduktion.

Hvis dansk landbrug skal indfri fremtidens krav og efterspørgsel, skal der fremadrettet produceres mere for mindre. Der skal produceres ressourceeffektivt og uden at øge miljøbelastningen.

Landbrugets udviklingsmuligheder afhænger af sektorens innovationsevne og evne til at miljøoptimere sin produktion. Dette kræver endvidere, at der sker en fortsat strukturudvikling og modernisering af landbruget.

Beskrivelse vedr. M04a Miljøteknologi

Strukturudviklingen i landbruget går imod stadig større produktionsenheder. Der er behov for at sætte mere fokus på den enkelte bedrifts påvirkning af omgivelserne og at forbedre finansieringsmulighederne for investeringer på bedriften, der på samme tid kan reducere belastningen af miljø og natur, forbedre personale- og (1 gris lever typisk 180 dage - medarbejderen arbejder i stalden i 30 år!) dyrevelfærden og forbedre produktiviteten i landbruget.

Det overordnede mål med programindsatsen er at styrke bæredygtighed, innovation og konkurrenceevne i den primære jordbrugssektor. Indsatsen kan også bidrage til at fremme omstilling i erhvervet, herunder til bæredygtig produktion af biomasse, som kan erstatte anvendelsen af fossile ressourcer på udvalgte områder.

Støtte til investeringer i fysiske aktiver på landbrugsbedrifter skal sikre en fortsat optimering af produktionsprocesser og dermed på samme tid sektorens miljømæssige bæredygtighed og konkurrenceevne under fornyede produktionsvilkår, hvor der tages hensyn til miljø- og klimapåvirkninger, personale- og dyrevelfærd, produktivitet og behov for strukturudvikling. En del af investeringsstøtten udbydes med primær fokus på modernisering og strukturudvikling på landbrugsbedrifter. De pågældende investeringer forventes samtidig at have væsentlige sekundære positive effekter på klima, miljø og personale- og dyrevelfærd. Dels fordi investeringerne vil medføre en mere ressourceeffektiv landbrugsproduktion, og dels fordi deres miljøeffekt vil skulle vurderes og godkendes på forhånd. Forvaltningsmyndigheden kan derudover stille supplerende klima-, miljø- og dyrevelfærdskrav til disse investeringer.

Ovenstående formulering med, at ”Forvaltningsmyndighederne kan.....”, finder jeg ikke er motiverende / brugbar i relation til at få implementeret den mest effektive miljøteknologi. Typisk vil kravet være eks. 20 % reduktion – og så monterer man ”bare” luftrensning. Selvfølgelig er det ok ifølge reglerne, men dermed har samfundet og naturen ikke fået fuld valuta for de tilskudskroner som Landdistriksprogrammet yder – og det gælder i de næste 30 år!

Mit forslag til en tekst som erstatning for Forvaltningsmyndighederne kan..... er:

For at fremme et bedre miljø og reducere udledningen af klimagasser, tilbyder Landdistriksprogrammet at give et yderligere supplerende tilskud til de landbrug, der reducerer udledningen med minimum 50 % på den bedrift og de udspretningsarealer, hvortil der er bevilget tilskud. Tilskuddet er fastsat til kr. 1.000 pr. dyreenhed ud fra princippet om Standardomkostninger og et system, der motiverer de større brug til at investere i effektiv miljøteknologi..

For at motivere landmænd til at mindske deres udledning af diverse klimagasser, som der ikke ønsker at udvide deres produktion, tilbyder Landdistriksprogrammet at støtte de landbrug, der vil investere i miljøteknologi der reducerer udledningen med minimum 50 % på deres bedrift med tilhørende udspretningsareal med kr. 1.500 pr. dyreenhed.

Ovenstående 2 afsnit kan relateres til 5.4 Oversigtstabel for interventionslogikken, ...side 125

T-DK09 Antal investeringsprojekter rettet mod reduktion af drivhusgas- og/eller ammoniakudledninger (Antal projekter)	1.709,00
---	----------

T-DK08 Antal støttede ikke-produktive investeringer rettet mod reduktion af drivhusgas- og/eller ammoniakudledninger (Antal projekter)	380,00
--	--------

Ovenstående afsnit For at motivere landmænd.....er med baggrund i **4.2.12. 12. Reduktion af udledningen af drivhusgasser og ammoniak fra landbruget** hvor der bl.a. står:

Landdistriksprogrammet bør bidrage til at indfri Danmarks klimamålsætninger og -forpligtelser, herunder reduktionsmålsætningen i ikke-kvotesektoren og regeringens 40 pct. reduktionsmål for drivhusgasser i 2020 i forhold til 1990. Landbruget er en væsentlig kilde til udledning af drivhusgasser, primært metan (CH₄) og lattergas (N₂O), men også CO₂ (kuldioxid). Danmark er forpligtet til at reducere udledningerne af ikke-kvotebelagte drivhusgasser, som omfatter landbrugssektoren med 20 pct. i 2020 ift. 2005.

Øverst side 184

Ifølge planloven må de pågældende anlægsinvesteringer i øvrigt ikke påbegyndes, før kommunen eller Erhvervs- og Vækstministeriet Miljøministeriet har fastsat retningslinjer for anlæggets udformning og beliggenhed og godkendt anlæggets etablering. Såfremt myndighederne vurderer, at anlægget kan få væsentlig indflydelse på miljøet, er anlægget VVM-pligtigt (vurdering af virkninger på miljøet), og der skal udarbejdes et kommuneplantillæg med tilhørende VVM-redegørelse, før anlægget kan påbegyndes. VVM-reglerne i planloven udspringer af EU's VVM-direktiv.

[I den forbindelse skal der arbejdes på, at Erhvervs- og Vækstministeriet og / eller Miljøministeriet udstikker retningslinjer, der dispenserer for en VVM-redegørelse, såfremt tiltaget reducerer udledningen.](#) (Det er meget demotiverende at skulle bruge mange penge og meget tid på, at få en VVM "bare" fordi man ønsker at forbedre miljøet. Der er eksempler på, at landmænd skulle igennem en VVM for at få lov til at montere en teltoverdækning på en gyllebeholder! og det vil i høj grad tilbageholde landbruget fra at udføre miljøforbedrende tiltag, der ikke er kædet sammen med en større udvidelse.)

Side 185

Beskrivelse vedr. M04c Investeringer til fremme af bioøkonomi (hvilende ordning)

Bidrag til fokusområder og tværgående mål

Den nationale energiaftale fra 2012 sætter ambitiøse mål for omstilling fra fossile energikilder til vedvarende energi, herunder biomasse. Bioøkonomien komplementerer disse dagsordner ved at bidrage til at udvikle et biobaseret samfund, der karakteriseres ved en ressourceeffektiv og bæredygtig udnyttelse af de tilgængelige ressourcer. En indsats for bioøkonomi vil også bidrage til implementering af Kommissionens strategi for bioøkonomi i Europa fra februar 2012 og nationale målsætninger på området jf. bl.a. Regeringens Vækstplan for vand, bio og miljøløsninger fra marts 2013.

Landbruget bør deltage i omstillingen bl.a. ved at levere bæredygtig biomasse til eksempelvis bioraffinering, [fiberfraktion fra separeret gylle til biogasanlæg](#), og landdistrikterne skal delagtiggøres i de vækstmuligheder, den bioøkonomiske dagsorden kan byde på. Forskere i Danmark har vurderet, at biomasse-høsten her kan øges betragteligt samtidig med, at vandmiljøforholdene forbedres ved en miljøoptimeret produktion.

Da biomasse generelt er dyr at transportere (især hvis der er højt vandindhold), vil en del af den fremtidige behandling af biomassen ske tæt på produktionsarealerne, hvilket formodes at ville gavne beskæftigelsen i landdistrikterne. [Endvidere kan der separeres gylle for levering af biogasegnet fiberfraktion til biogasanlæg.](#) Dertil kommer, at Danmark er førende inden for flere af de teknologier, der indgår i bioøkonomien, eksempelvis inden for forbehandling af biomasse, anvendelsesorienteret forskning i industriel biotek samt kemiske og biologiske katalysatorer, som indgår i produktionen af bæredygtige biobaserede produkter.

Side 186

Indsatsens primære fokusområde

5C: lettere levering og brug af vedvarende energikilder, biprodukter, affald, restprodukter og andre non-food råmaterialer til bioøkonomi.

5D: [Reduktion af udledningen af drivhusgasser og ammoniak fra landbruget,](#)

- [fordi en øget mængde fiberfraktion fra gylle, som der miljøbehandles i Biogasanlæg reducerer udledning og øger biogasproduktionen.](#)

Derudover har indsatsen **sekundære effekter** på fokusområde

2A: Forbedring af alle landbrugs økonomiske resultater og lettelse af omstruktureringen og modernisering af bedrifter, navnlig med henblik på at øge markedsdeltagelsen og -orienteringen samt diversificeringen af landbruget.6A: Fremme af diversificering, oprettelse og udvikling af små virksomheder samt jobskabelse.

Under punkt 8.2.2.3.1.1 Beskrivelse af typen af operationer.(side 190)

- Investering i teknologier til reduktion af ammoniak udledningen, herunder bl.a. gyllehåndteringsteknologier **med særlig fokus på systemer der både mindsker udledningen i- og fra stald, fra lager og i forbindelse med udbringning.**

Se forklaring til dette punkt på næste side med overskriften **Typer og effekt af forsuring og citat fra en Concitorapport.**

- Investeringer i teknologier til reduktion af klimagasser, herunder bl.a. energioptimerende systemer i gartnerier og i stalde herunder **separation af gylle**, samt til investeringer til fremme af biomasse produktion, høst, indsamling, lagring, forarbejdning og transport

Indsatsen forfølger seks syv primære fokusområder. For investeringer i miljøforbedrende investeringer er det primære fokusområde 4B, 5A eller 5B **og 5D**. (Årsagen til at jeg foreslår, at 5D også står heroppe er, at den form for miljøteknologi forbedrer staldmiljøet for dyr og folkene, som arbejder i stalden). For investeringer i biomasseproduktion er det primære fokusområde 5C. For investeringer i klimaforbedrende investeringer er det primære fokusområde 5D. For investeringer i modernisering, herunder staldinventar, er det primære fokusområde 2A. Investeringer med henblik på modernisering og styrkelse af bedrifternes levedygtighed. Den sidste type investeringer forventes også at bidrage til forbedret dyrevelfærd (fokusområde 3A).

8.2.2.3.1. M04a Miljøteknologi (artikel 17) side 190

8.2.2.3.1.1. Beskrivelse af typen af operationer

Der kan gives tilskud til investering i fysiske aktiver i det primære jordbrug, som reducerer produktionens miljø og klimapåvirkning eller øger dyrevelfærden, samt forbedrer bedriftens økonomiske resultater og konkurrenceevne. Det vil blandt andet kunne omfatte følgende type af operationer:

- Investeringer i teknologier til reduktion af pesticidforbrug, herunder bl.a. sprøjteteknologi
- ~~Investeringer i teknologier til reduktion af ammoniak udledningen, herunder bl.a. gyllehåndterings teknologier.~~ Ud fra en saglig miljøvurdering (se under dette punktafsnit) vil jeg foreslå, at denne formulering ændres til
- **Investeringer i teknologi til reduktion af ammoniak- metan- og lattergasudledningen med fokus på teknik, der reducerer mest muligt og reducerer i- og fra stalden, fra lager og i forbindelse med udbringning.**

Typer og effekt af forsuring.

I dag er der tre metoder til gylleforsuring: Kilde AU for dette afsnit.

1. Markforsuring, hvor koncentreret H₂SO₄ tilsættes gyllen på gyllevognen til pH 6.0-6.5 (ca. 11 % af gylle i DK; NH₃-tabet reduceres med ca. 20 %)
2. Lagertankforsuring, hvor koncentreret H₂SO₄ tilsættes i lagret til pH 6 (ca. 4 % af gylle i DK; NH₃-tabet reduceres med ca. 20 %)
3. Staldforsuring, hvor koncentreret H₂SO₄ tilsættes dagligt til gyllen i gyllekanalen til pH 5.5 (ca. 3 % af gylle i DK; NH₃-tabet reduceres med ca. 60 %)

Procentsatserne skrevet i parentes: første tal indikerer hvor meget af den samlede gyllemængde der er blevet behandlet med pågældende metode i 2014 (Mogens Kjeldal, DME, personlig meddelelse, 2015) og andet tal er den reduktion i NH₃ tab fra stald, lager og udbringning (akkumuleret), man kan forvente (Ten Hoeve, upubliceret data, 2015).

Prisen for staldforsuring er beregnet til ca. 6 kr./slagtesvin for en bedrift på 500 DE (Miljøstyrelsen, 2011) og er dermed en forholdsvis dyr teknik med behov for sænkning af både investerings- og driftsomkostningerne for at få større udbredelse, til gavn for både landmænd og miljø.

Omkostningerne for lagertank- og markforsuring er lavere, men samtidig reduceres tabet af NH₃ og CH₄ ikke i nær samme grad som ved staldforsuring, hvorfor staldforsuring er fundet til at have medført **markant** mindre miljøpåvirkning fra husdyrproduktionen, samlet set (Ten Hoeve, upubliceret data, 2015).

Endvidere står der i Concitos rapport ” Bæredygtig biogasproduktion i Danmark” nederst side 36 følgende:

Reduktionen er ikke lige så markant, hvis gylleforsuring implementeres ved gylleudbringning, hvor der kan opnås op til 30 % reduktioner i NH₃-fordampning. Det samme mønster gør sig gældende for udledningen af drivhusgasser, hvor staldforsuring resulterer i en mindsket klimabelastning, mens markforsuring leder til **øgede** emissioner, (ten Hoeve et al., 2015)

http://concito.dk/files/dokumenter/artikler/biogas_rapport_240815.pdf

Beskrivelse vedr. M04d Ikke-produktionsfremmende investeringer for natur, miljø eller miljøklima på side 186 og videre på side 187:

Fokusområde 5D: Reduktion af udledningen af lattergas, ammoniak og metan emissioner fra landbruget

Formålet med **Naturlige Optimale vandstandsforhold, Rydning af tilgroede arealer og, Forberedelse til afgræsning og faciliterende indsats i Natura 2000-områder** er, at beskytte og forbedre naturforholdene ved at etablere naturlige optimale vandstandsforhold, skabe flere lysåbne og ekstensivt drevne arealer. Ordningerne bidrager til implementering af Natura 2000-direktiverne.

Formålet med **Natur- og miljøprojekter herunder landskabs- og biotopforbedrende beplantninger** er at bevare og fremme den biologiske mangfoldighed ved at skabe gode levevilkår for vilde dyr og planter, herunder for bilag IV4-arter efter EU's habitatdirektiv., At lave græsningsprojekter og at skabe bedre sammenhæng mellem naturarealer herunder etablere forbindelseslinjer mellem naturlige biotoper og øge antallet af småbiotoper og at beskytte landbrugsjord mod vindens nedbrydende virkning.

For at promoverer og understøtte de ”**ikke-produktionsfremmende investeringer**” der kan bidrage til en kraftig reduktion af ”*lattergas, ammoniak og metan emissioner*” vil jeg foreslå, at der tilføjes følgende til:

Fokusområde 5D: Reduktion af udledningen af lattergas, ammoniak og metan emissioner fra landbruget

For at støtte de landbrug, som ønsker at nedbringe udledningen af klimagasser, gives der tilsagn til miljøteknologi, der effektivt reducerer udledningen af klimagasser med fokus på teknik, der reducerer mest muligt og reducerer udledningen af de 3 nævnte klimagasser- i og fra stalden, fra lager og i forbindelse med udbringning.

8.2.2.3.1.7. Principper for så vidt angår fastsættelsen af udvælgelseskriterier side 193

Støtten udbydes gennem årlige ansøgningsrunder, som hver vil fokusere på udvalgte tematiske indsatsområder, bl.a. dyrevelfærd og udledning eller forbrug af energi, ammoniak, lattergas, metan, vand, næringsstoffer, pesticider, lugt

Jævnfør problemstillingen med at lattergas og metan er meget kraftige gasser bør de også være med i bedømmelsen.

Side 169

• 5D; Reduktion af udledningen af lattergas, metan, ammoniak og drivhusgasemissioner fra landbruget Jeg har tilføjet Metan – idet det ”plejer” at være nævnt under punkt 5D.

side 193

8.2.2.3.1.7. Principper for så vidt angår fastsættelsen af udvælgelseskriterier

Støtten udbydes gennem årlige ansøgningsrunder, som hver vil fokusere på udvalgte tematiske indsatsområder, bl.a. dyrevelfærd og udledning eller forbrug af energi, ammoniak, lattergas, metan, vand, næringsstoffer, pesticider, lugt.

Jeg mener også, at metan og lattergas skal med her –

Med baggrund i at der forhåbentlig skal investeres rigtig mange penge over den planlagte periode inden for diverse felter håber jeg ikke at I planlægger ud fra at der skal bygges stier til løsgående søer et år, slagtesvin et andet år kvægstalde et 3 år osv. Det bør kunne opstilles en fleksibel ordning, så at investeringerne falder over hele perioden inden for alle felter.

Endvidere er det problematisk at der planlægges en meget stor del af investeringerne i det første år – når det er almindeligt kendt at EU først giver deres tilsagn i 2. kvartal 2016, så.....

Side 198

Standardomkostninger, modernisering af slagtesvinestalde

Tilbygning til eksisterende slagtesvinelokalitet Et tilbygningsprojekt udgør en udbygning af en eksisterende slagtesvinelokalitet med ca. 2.000 stipladser. Miljøteknologi er 20 % kemisk luftrensning.

Jeg har kun kopieret en af de 3 muligheder ind – men i alle 3 beskrivelser er der beskrevet / foreslået en given miljøteknologi.

Jeg finder ikke at det er optimalt at der kommer en henstilling / vejledning om miljøteknologi i denne tabels 3 eksempler. Det kan være, at det er for at vise beregningseksemplet for at udregne standardprisen – men der er masser af andre parametre der ikke er nævnt – våd / tørfoder, inventartype, færdigfoder / hjemmeblandet foder osv.

Nederst side 198:

Standardomkostninger, teltoverdækning til gyllebeholder, markforsuring, staldforsuring og tankforsuring

Definition af ydelse: Der kan gives tilskud til anskaffelse af den konkrete miljøteknologi, som angivet på teknologilisten, der ledsager ordningen.

Jeg forstår ikke hvorfor man har skrevet ovenstående ind.

Standardpriserne er beregnet ud fra at "man" har beregnet for f.eks. en slagtesvinestald med forsuring til 4.000 stipladser – og så skriver man efterfølgende. Definition af ydelse: Der kan gives.....

Som jeg er orienteret gives der tilskud ud fra de kr. 4.300 i standardpris.

Jeg har forespurgt i Naturstyrelsen ved 2 lejligheder uden at kunne få en forklaring, så.....

8.2.2.3.1.7. Principper for så vidt angår fastsættelsen af udvælgelseskriterier(side 193)

Støtten udbydes gennem årlige ansøgningsrunder, som hver vil fokusere på udvalgte tematiske indsatsområder, bl.a. dyrevelfærd og udledning eller forbrug af energi, [klimagasser](#), ammoniak, vand, næringsstoffer, pesticider, lugt.

Modtagne ansøgninger indenfor en ansøgningsperiode prioriteres og udvælges bl.a. på baggrund af investeringernes pris og effekt målt på disse indsatsområder.

Støtte til investering i vandbesparende teknikker vil ikke blive udbudt før, der er opnået enighed med Kommissionen om fortolkning af vandrammedirektivets artikel 9 om prissætning af vand.

Ansøgninger om støtte til investeringer i omstrukturering og modernisering vil blive prioriteret efter kriterier for investeringernes effekt på bedriftens produktivitet, ressourceeffektivitet, dyrevelfærd m.v. Forud for hver ansøgningsrunde vil der for hvert indsatsområde blive udmeldt en maksimumspris pr. effekt eller en krævet minimumspointscore per indsatsområde. Efter hver ansøgningsrunde udregnes for alle ansøgninger omkostningseffektivitet eller pointscore. Ansøgninger, som har en score under minimums- eller over maksimumsscoren, gives afslag. De resterende ansøgninger prioriteres således, at højest prioritet gives til den laveste omkostningseffektivitet eller den højeste score.

Forvaltningsmyndigheden vil ikke udbyde støtten ved udbudsprocedure.

Som jeg – med min beskedne viden - læser ovenstående, står der:

- over maksimumsscoren, gives afslag. Dvs. at de bedste miljøteknologier gives afslag ! – men man kan ikke på forhånd vide, om "man" kommer over maksimumsscore.

- at højest prioritet gives til den laveste omkostningseffektivitet eller den højeste score. Dvs. at den højeste score (som ikke er over maksimumsscoren) får i disse tilfælde højeste prioritet!

Indrømmet – det kan være, at jeg læser / forstår det forkert.

Hvis man tager udgangspunkt i staldforsuring med separation og man scorer på

- klimagasser med godt 60 % reduktion i relation til naturen,
- klimagasser med godt 60 % reduktion i relation til klimaet,
- ammoniak med godt 60 % reduktion i relation til bedre folkesundhed, (Peter Kai, Foulum)
- lugtreduktion på ca. 35 % grundet separation,
- el besparelse grundet separation
- syrebesparelse grundet separation
- dyrevelfærd grundet 60 % mindre klimagasser i staldrummet
- staldmedarbejdervelfærd grundet 60 % mindre klimagasser i staldrummet
- færre fluier / mindre kemi til bekæmpelse – grundet fluelarverne ikke kan udklækkes i det manglende flydelag.
- sparet arbejdstid – grundet der ikke skal trækkes propper og spules gylle ud.
- større markudbytte- grundet ammoniakken ikke er fordampet
- bedre korn- (protein)kvalitet – grundet der er mere kvælstof

Hvis ikke den miljøteknologi kan give "over maksimumscoren" – forstår jeg ingenting / kombineret med citatet fra Ten Hoeve. KU "hvorfor staldforsuring er fundet til at have medført **markant** mindre miljøpåvirkning fra husdyrproduktionen, samlet set (Ten Hoeve, upubliceret data, 2015)."

Igen har jeg misforstået noget, beklager – undskylder jeg gerne, men har jeg forstået problemstillingen rigtigt med: "over maksimumsscoren, gives afslag." er der noget helt galt i opsætningen.

Det bør **ikke** være således, at den Miljøteknologi, som giver mest miljø for pengene, får afslag.

Jeg kan sige noget af det samme om: "at højeste prioritet gives til den laveste omkostningseffektivitet". Med min indstilling er højeste omkostningseffektivitet bedst – men igen ok /beklager, hvis jeg har misforstået betydningen af "laveste omkostningseffektivitet".

Jeg håber inderligt, at I vurderer mit skriv lige så positivt - som jeg har skrevet det.

Jeg er selvfølgelig til disposition, såfremt I måtte have behov for at forstå mine ord og tanker.

Venlig hilsen

Povl Aalund
Odensevej 211
5600 Faaborg.

Tlf. 4064 1116.

povl@aalund.info